

Najvyšší súd
Slovenskej republiky

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **Consumer Finance Holding, a.s.**, IČO: 35 923 130, so sídlom Kežmarok, Hlavné námestie 12, zastúpeného advokátom: *JUDr. Jozef Beňo, PhD., advokátska kancelária Nám. sv. Egídia č. 95, Poprad*, proti žalovanému: **Slovenská obchodná inšpekcia, Ústredný inšpektorát**, Prievozská ul. č. 32, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. SK/0530/99/08 z 25. septembra 2008, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. júna 2011, č. k. 1S 80/2008-126, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 28. júna 2011, č. k. 1S 80/2008-126 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Prešove rozsudkom z 28. júna 2011, č. k. 1S 80/2008-126 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. SK/0530/99/08 z 25. septembra 2008, ako aj rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu – Inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Prešove z 28. mája 2008 č. 9/0194/07/08, ktorými bola žalobcovi uložená pokuta vo výške 200.000,-- Sk za porušenie celkom 14 povinností predávajúceho stanovených zákonom č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“).

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že so vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie prijala Slovenská republika *inter alia* aj záväzky náležite transponovať smernice EÚ a v aplikačnej praxi aj naplňovať ciele týchto smerníc. V oblasti ochrany spotrebiteľa a aj v oblasti finančného spotrebiteľa Európska únia prijala viaceré smernice, pričom základom noriem spoločenstva na ochranu spotrebiteľa je smernica Rady č. 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. V súlade s touto smernicou nadobudla účinnosť novela Občianskeho zákonníka zákonom č. 568/2007 Z. z., podľa ktorej za spotrebiteľskú zmluvu sa podľa platného znenia § 52 Občianskeho zákonníka považuje každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom a podľa § 52 ods. 2 sa ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, ale aj všetky iné ustanovenia upravujúce vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použije vždy ak je to

na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia sú neplatné.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti považoval krajský súd námietky žalobcu, že zmluvné podmienky upravené v ním citovaných bodoch všeobecných obchodných podmienok sa riadia ustanoveniami Obchodného zákonníka, v rozpore s citovanou smernicou.

V súvislosti s aplikáciou Obchodného zákonníka krajský súd považoval za potrebné poukázať na to, že pri otázke či je potrebné pri spotrebiteľských zmluvách aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka alebo Občianskeho zákonníka je dôležitá tá skutočnosť, že existuje predpis verejnoprávneho charakteru, ktorý obsahuje kogentné ustanovenia, ktorým je zákon na ochranu spotrebiteľa, pričom zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v § 3 ods. 3 zakotvil právo spotrebiteľa na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách. Je preto podľa názoru krajského súdu nepochybné, že s účinnosťou od 1.11.2008 sa za spotrebiteľskú zmluvu považuje každá zmluva uzatváraná medzi dodávateľom a spotrebiteľom, a to bez ohľadu na jej právnu formu.

Krajský súd považoval za neopodstatnené námietky žalobcu aj z toho dôvodu, že v spotrebiteľských zmluvách je pre spotrebiteľa nevýhodné dohodnúť podmienky podľa Obchodného zákonníka a ide o nerovnováhu práv žalobcu a spotrebiteľa. Podľa názoru krajského súdu, ak by to tak nebolo, žalobca by v zmluvách aplikoval ustanovenie Občianskeho zákonníka. Tvrdenie žalobcu, že neuvedením práv spotrebiteľa, ktoré mu vyplýva z Občianskeho zákonníka nie je v rozpore s právnymi predpismi krajský súd považoval za zmluvné podmienky neurčité a nejasné.

Pokiaľ išlo o refundáciu nákladov pri nedôvodnej reklamáci, krajský súd poukázal na to, že zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa ani v znení účinnom v čase vydania rozhodnutí túto neumožňoval, a výklad prezentovaný správnymi orgánmi je eurokonformný. Nezanedbateľnou skutočnosťou je aj forma VOP, ktoré sú uvedené miniatúrnym písmom, čo možno rovnako považovať za nekalú obchodnú praktiku.

Pokiaľ išlo o výšku uloženej sankcie, táto je podľa názoru krajského súdu v súlade so zákonom o ochrane spotrebiteľa, a navyše podľa § 245 ods. 2 OSP pri rozhodnutí, ktoré správny orgán vydal na základe zákonom povolenej voľnej úvahy (správne uváženie) preskúmava súd iba, či také rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. Súd neposudzuje účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia.

Na základe uvedených skutočností dospel krajský súd k záveru, že rozhodnutie a postup správneho orgánu sú v súlade so zákonom, a preto žalobu žalobcu zamietol.

Včas podaným odvolaním sa žalobca domáhal zrušenia uvedeného rozhodnutia a vrátenia veci krajskému súdu na nové konanie, resp. zmeny napadnutého rozsudku a vrátenia veci správnym orgánom na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Poukázal na to, že dôvodom podania preskúmvacej žaloby bol právny názor žalobcu, ktorý bol odlišný od právneho názoru správnych orgánov. Išlo o nasledujúce otázky:

- prípustnosť náhrady nákladov neoprávnenej reklamácie pred účinnosťou zákona č. 397/2008 Z. z.;
- prípustnosť zmeny výšky pôžičky a doby splácania v závislosti na vyhodnotení bonity spotrebiteľa;
- prípustnosť inštitútu práva na doplnenie zabezpečenia záväzku v spotrebiteľskom záväzkovom vzťahu;
- prípustnosť dohody o zápočte pohľadávok v spotrebiteľskom záväzkovom vzťahu;

- prípustnosť neuviedenia práva spotrebiteľa v zmluve, hoci toto právo vyplýva z právneho predpisu;
- prípustnosť limitácie škody podľa § 379 Obch. zákonníka v spotrebiteľskom záväzkovom vzťahu;
- prípustnosť poplatku za predčasné splatenie úveru a námietka porušenia pravidla „nie dvakrát v tej istej veci“;
- námietka zmätočnosti výrokovej časti rozhodnutia správneho orgánu.

Prvostupňový súd, hoci vydal vo veci rozsiahly rozsudok, vyslovil právny názor len pokiaľ išlo o námietky uvedené v bode 1. a 5. žaloby, pričom k ostatným námietkam, ani pokiaľ išlo o námietku zmätočnosti výroku rozhodnutia žalovaného sa nevyjadril a na záver iba všeobecne uviedol, že žalobca sa dopustil nekalých obchodných praktík.

Žalobca namietal nepreskúmateľnosť rozsudku krajského súdu a trval na odôvodnení všetkých sporných bodov žaloby, nakoľko podľa jeho názoru správne orgány postihli žalobcu za všetky porušenia práv spotrebiteľa súčasne jedným rozhodnutím a udelili mu za všetky delikty jednu sankciu. Na spoločné prejednanie týchto deliktov mali správne orgány nepochybne právo. Každá z napadnutých zmluvných podmienok je pritom oddeliteľnou zmluvnou podmienkou, ktorej neplatnosť nespôsobuje neplatnosť celej zmluvy – je teda samostatným deliktom v zmysle správneho práva. Z povahy veci potom vyplýva, že ak boli všetky delikty preukázateľne dôvodom jednej sankcie, musí mať nedôvodnosť čo aj jedného z nich nevyhnutne vplyv na jej konečnú výšku. Z uvedeného dôvodu správny orgán každé jednotlivé porušenie podrobne odôvodnil a z rovnakého dôvodu každé porušenie podrobne odôvodňuje aj žalobca. Podľa názoru žalobcu ostáva už len, aby podobný postup zaujal aj krajský súd a poskytol svoj vlastný názor na vec. Inými slovami, ak sa správny orgán rozhodol pojať do jedného rozhodnutia viaceré delikty, potom v konaní o preskúmaní tohto rozhodnutia musia byť predmetom konania (vrátane odôvodnenia rozhodnutia) všetky tieto delikty. Tiež uviedol, že pre žalobcu má platnosť každého jednotlivého ustanovenia VOP zásadný význam, nakoľko v praxi ide o desaťtisíce zmlúv.

Z uvedeného dôvodu je pre žalobcu (tak ako aj pre každého účastníka súdneho konania) dôležité dozvedieť sa právny názor a všetky údajné jednotlivé delikty, ktorých sa mal podľa názoru správneho orgánu dopustiť. Podľa názoru žalobcu zovšeobecňujúce konštatovanie o eurokonformnosti a o neúplnosti, nejednoznačnosti a nekalej povahe všetkých všeobecných obchodných podmienok nie je takýmto odôvodnením.

Z uvedeného dôvodu je podľa názoru žalobcu rozhodnutie prvostupňového súdu nepreskúmateľné.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu vyjadril listom zo 4. októbra 2011, v ktorom žiadal rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 v spojení s § 250ja Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Podľa § 250ja ods. 1 OSP proti rozsudku súdu podľa § 250j ods. 1 a 2 je prípustné odvolanie.

Podľa ods. 3 ak odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie správneho orgánu v medziach žaloby nie je v súlade so zákonom a súd prvého stupňa žalobu zamietol, môže rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť tak, že zruší rozhodnutie správneho orgánu a vráti vec žalovanému správnenému orgánu na ďalšie konanie. Inak o odvolaní rozhodne spôsobom podľa § 219 až 221 tohto zákona.

Podľa § 246 ods. 1 na preskúvanie rozhodnutí a postupov sú vecne príslušné krajské sudy, ak zákon neustanovuje inak.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) súd rozhodnutie zruší, len ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,

Podľa písm. h) súd rozhodnutie zruší, len ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Podľa § 157 ods. 2 OSP, v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Už v predchádzajúcom uznesení sp. zn. 2 Sžo 256/2010, z 1. februára 2011, ktorým Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodoval o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. mája 2009, č. k. 1S 80/2008-42, ktorým krajský súd preskúmaval zákonnosť toho istého rozhodnutia žalovaného č. SK/0530/99/08 z 25. septembra 2008, najvyšší súd uviedol, že: *“...Z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Ústavného súdu Slovenskej republiky ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že efektívny súdny prieskum rozhodnutí štátnych orgánov za účelom zabezpečenia práv a záujmov jednotlivcov je základným prvkom systému ochrany ľudských práv.*

Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na nezávislom a nestrannom súde. Tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy vykonáva.

Vykladať a aplikovať zákony je v právomoci všeobecných súdov, pričom tento výklad nesmie byť arbitrárny a musí byť náležite odôvodnený.

Rozhodnutie súdu musí byť odôvodnené a musí byť z neho dostatočne zrejmé na základe čoho súd dospel k svojmu rozhodnutiu. Aj keď nie je nevyhnutné, aby sa súd vysporiadal s úplne všetkými argumentmi účastníkov, vyjadrenie, ktoré bolo akceptované a malo rozhodujúci vplyv na výsledok sporu musí byť zdôvodnené jasne a nepochybne.

Rozsudok vyneseny súdom musí obsahovať odôvodnenie. Odôvodnenie rozsudku musí byť písomné a musí obsahovať odpovede súdu na všetky argumenty prednesené stranami, ktoré viedli k rozhodnutiu. Rozsah tejto povinnosti bude závisieť od povahy rozsudku. Dôvody musia byť špecifikované s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu a nie len odkazovať

na určité časti zákonov. Akýkoľvek nedostatok alebo neadekvátnosť v odôvodnení môže viesť k neplatnosti rozsudku z formálnych dôvodov.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku, tak ako je uvedené vyššie, nie je vôbec zrejmé, ktoré skutočnosti považoval krajský súd za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil.

Už vôbec nemožno konštatovať, že odôvodnenie rozsudku je presvedčivé.

Odvolaací súd dáva do pozornosti, že úlohou súdu v preskúmvacom konaní je preskúmať zákonnosť postupu a rozhodnutia správneho orgánu v medziach žaloby, pričom v danom prípade krajský súd tento prieskum v podstatnej časti vôbec neurobil. Nevysporiadal sa s námietkami žalobcu uvedenými v žalobe, ale v odôvodnení len uviedol, čoho sa domáhal žalobca, ako sa k veci vyjadril žalovaný a čo bolo obsahom napadnutých rozhodnutí správnych orgánov.

Najdôležitejšou časťou odôvodnenia akéhokolvek rozsudku je tzv. právna veta, t.j. právny názor konajúceho súdu, ktorý odôvodňuje výrok, korešponduje s výrokom a umožňuje každému pochopiť, prečo konajúci súd vo veci rozhodol tak, ako rozhodol. Pri nedostatku právnej vety nie je možné dospieť ani k záveru, či je rozhodnutie prvostupňového súdu vo výroku vecne správne, keďže výroku nekorešponduje žiadne relevantné odôvodnenie.“

Krajský súd však vo veci vydal opätovne rozhodnutie, v ktorom sa nevysporiadal so všetkými námietkami žalobcu, opätovne sa vyjadril len ku dvom (z celkového počtu 14) námietkam, absolútne opomenul zaujať stanovisko k procesným námietkam žalobcu a vôbec neodôvodnil, prečo sa podstatnou časťou námietok žalobcu nezaoberal.

Z rozhodnutí správnych orgánov vyplýva, že vykonanou kontrolou boli zistené nedostatky týkajúce sa obsahu:

- bodu 5.8 Podmienok k Zmluve o úvere U, podľa ktorého reklamačné konanie neoprávňuje klienta prestať s úhradou dohodnutých splátok;

- bodu 5.10 Podmienok, podľa ktorého si spoločnosť vyhradzuje právo prefakturovať klientovi všetky náklady spojené s neopodstatnenou reklamáciou, najmä však nielen náklady fakturované treťou stranou (autorizovaným servisným strediskom, dopravné náklady);

- bodu 5.5 Všeobecných obchodných podmienok (ďalej „VOP“), podľa ktorého si spoločnosť vyhradzuje právo zmeniť dobu splácania a výšku pôžičky požadovanej klientom jej znížením na základe vyhodnotenia klientom predložených dokladov a podľa interných pravidiel spoločnosti;

- bodu 7.1 VOP, podľa ktorého je spoločnosť oprávnená od klienta požadovať ako podmienku poskytnutia služby alebo kedykoľvek počas trvania vzťahu medzi klientom a spoločnosťou zabezpečenie alebo doplnenie existujúceho zabezpečenia za účelom zabezpečenia svojich súčasných ako aj budúcich pohľadávok vo vzťahu k spoločnosti v rozsahu zabezpečovanej pohľadávky;

- bodov 9.2 a 9.3 VOP, podľa ktorých je spoločnosť oprávnená započítavať pohľadávky spoločnosti voči pohľadávkam klienta aj vtedy, ak niektorá pohľadávka spoločnosti ešte nie je splatná, bola premlčaná alebo ju nemožno uplatniť na súde a klient nie je bez súhlasu spoločnosti oprávnený jednostranným úkonom započítavať žiadne svoje pohľadávky voči spoločnosti;
- bodu 10.4 VOP, podľa ktorého je klient v lehotách podľa Zákona o zásielkovom predaji a Zákona o finančných službách na diaľku povinný bez zbytočného odkladu po odoslaní oznámenia o odstúpení na vlastné náklady vrátiť všetko, čo mu spoločnosť poskytla;
- bodu 11.1 VOP, podľa ktorého spoločnosť zodpovedá len za škody, ktoré zavinila a v prípade vzniku povinnosti spoločnosti nahradiť klientovi alebo povinnému škodu Spoločnosť nie je povinná uhradiť ušlý zisk;
- bodu 12.1 VOP, podľa ktorého v prípade, ak klient splatí celkovú sumu pôžičky pred lehotou splatnosti, má spoločnosť právo požadovať od klienta poplatok vo výške 5 % z pôžičky, minimálne vo výške 500,--Sk;
- bodu 13.4 druhá veta VOP, podľa ktorého v prípade, že klient splatí celkovú sumu pôžičky pred lehotou splatnosti, znižuje sa celková suma pôžičky o čiastku rovnajúcu sa úroku z pôžičky za obdobie odo dňa predčasného splatenia do dohodnutého dátumu splatnosti poslednej splátky;
- bodu 15.12 VOP, podľa ktorého je spoločnosť oprávnená jednostranne meniť alebo dopĺňať tieto VOP a podmienky z dôvodov spočívajúcich v zmene obchodnej politiky spoločnosti;
- bodu 12.4 VOP, podľa ktorého v prípade vypovedania zmluvy spoločnosťou, má spoločnosť právo uplatniť si pokutu za vypovedanie zmluvy (Pokuta vo výške 10 % z nesplatennej istiny pôžičky podľa bodu 1.1 VOP);
- bodu 13.1 VOP, podľa ktorého zmluva sa skončí úplným splnením všetkých záväzkov a pohľadávok klienta vo vzťahu k spoločnosti podľa zmluvy. Skončenie zmluvy nemá vplyv na vyhlásenie klienta uvedené v zmluve, záložnej zmluve, VOP alebo akékoľvek vyhlásenie klienta dané spoločnosti a tiež na arbitrážnu doložku v zmysle článku 15.23 VOP;
- bodu 13.2 VOP, podľa ktorého klient ako aj spoločnosť je oprávnená zmluvu kedykoľvek vypovedať bez uvedenia dôvodu. Účinky výpovede nastávajú až okamihom vzniku skutočnosti podľa bodu 13.1 vyššie.

Z obsahu žaloby vyplýva, že žalobca namietal a podrobne odôvodnil svoje námietky voči všetkým 14 vyššie uvedeným porušeniam zisteným správnymi orgánmi. Ako však vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku, krajský súd opakovane iba odcitoval tvrdenia účastníkov, znenie právnych predpisov, ktoré doplnil o Smernicu Rady č. 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a jeho právny názor, ak vôbec možno o nejakom vyslovenom právnom názore hovoriť, sa týka len všeobecných úvah o ne/aplikácii Obchodného zákonníka na spotrebiteľské zmluvy a eurokonformného výkladu vnútroštátnych predpisov týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv.

Z uvedeného rozsudku nie je možné zistiť, ako krajský súd vec právne posúdil, keďže právne posúdenie v podstatnej časti chýba.

Navyše, z ustanovenia § 246 ods. 1 OSP vyplýva, že konanie v správnom súdnictve je v zásade dvojinštančné.

Nie je úlohou odvolacieho súdu domýšľať dôvody, pre ktoré prvostupňový súd rozhodol vo veci tak, ako rozhodol, ani nahrádzať úlohu prvostupňového súdu v súdnom prieskume rozhodnutí správnych orgánov.

Ak by odvolací súd takúto úlohu na seba zobral, potom by vážnym spôsobom zasiahol do práva účastníka konať pred súdom, nakoľko by ho *de facto* obral o možnosť dvojinštančného konania garantovaného v týchto prípadoch zákonom.

Preto krajský súd pochybil, keď žalobu žalobcu opakovane zamietol bez toho, aby sa v odôvodnení svojho rozhodnutia riadne vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami, ktoré v žalobe žalobca uviedol, resp. ak tieto námietky považoval za neopodstatnené, aby túto skutočnosť, ako aj dôvody, pre ktoré ich za nepodstatné považuje, v rozsudku uviedol.

Takéto rozhodnutie možno považovať za arbitrárne, pretože aj nedostatočne odôvodnené rozhodnutie súdu môže zasiahnuť do práva na súdnu ochranu, ktorá je garantovaná každému Ústavou Slovenskej republiky.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie, pričom v novom konaní sa krajský súd viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysporiada s každou jednou námietkou žalobcu tak, aby bolo možné zistiť jeho právne posúdenie veci pokiaľ ide o zákonnosť postupu a rozhodnutia žalovaného, vo veci opätovne rozhodne, pričom rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania, podľa § 224 ods. 3 OSP a svoje rozhodnutie aj náležite odôvodní, podľa § 157 ods. 2 OSP.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

V Bratislave, dňa 22. augusta 2012

JUDr. Alena Poláčková, PhD., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Peter Szimeth